

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Кафедра економіки і бізнесу

В.о. зав. кафедрою к.е.н., доц.

 Лариса БОЛТЯНСЬКА
«31» серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Економічна безпека»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за ОПП *Підприємництво, торгівля та біржова діяльність*
(на основі ОКР «Бакалавр»)

факультет економіки та бізнесу

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна безпека» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за ОПШ Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (на основі ОКР «Бакалавр») – Запоріжжя, ТДАТУ, 2022. 18 с.

Розробник: Юрій ПРУС, к.е.н, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки і бізнесу
Протокол від «31» серпня 2022 року № 1
В.о. завідувача кафедри економіки і бізнесу

 Лариса БОЛТЯНСЬКА
«31» серпня 2021р.

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за ОПШ Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (на основі ОКР «Бакалавр») Протокол від «02» вересня 2022 року № 1

Голова Анна КОСТЯКОВА
«02» вересня 2022 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» (шифр і назва)	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120 годин	Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2		2-й	3-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять – 4 год. самостійна робота студента – 7,3 год.	Ступінь вищої освіти: «Магістр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	16 год.
		Лабораторні заняття	
		Практичні заняття	16 год.
		Самостійна робота	88 год.
		Форма контролю: екзамен	

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу: є формування системи спеціальних знань з питань організації системи економічної безпеки підприємства та формування практичних навичок управління нею.

Завдання курсу: визначення сутності, складових, принципів та функцій економічної безпеки підприємства; оволодіння навичками з визначення характеру впливу загроз економічній безпеці підприємства, проведення оцінки ступеня їх небезпеки, вміння вибирати засоби захисту; засвоєння методики оцінки рівня економічної безпеки підприємства; вміння розробляти заходи по забезпеченню економічної безпеки підприємства; вміння розробляти та аналізувати стратегії економічної безпеки підприємства; вміння формувати систему економічної безпеки підприємства; оволодіння навичками коригування рівня економічної безпеки підприємств в залежності від стадії їх життєвого циклу та ринкової стратегії.

Предмет курсу: методи діагностики загроз й комплексного оцінювання рівня економічної безпеки підприємств та організаційне забезпечення управління економічною безпекою підприємств.

Освітня компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти:

Інтегральної компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог

Загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. .

ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Фахової компетентності спеціальності:

ФК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі або біржовій діяльності.

ФК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

Програмних результатів навчання:

РН2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.

РН9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.

РН10. Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.

- *soft skills* здатність об'єктивно оцінювати механізм діяльності підприємства

в сучасних умовах, вміння визначати та аналізувати показники забезпеченості та ефективності використання наявних ресурсів, показників результативності діяльності, відповідально та об'єктивно оцінювати ситуацію, вміння подання інформації.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні основи економічної безпеки підприємства

Поняття «безпека». Феномен поняття «безпека». Виникнення поняття «економічна безпека» в США та Європі. Важливі етапи історії розвитку категорії «економічна безпека». Ієрархічні рівні економічної безпеки. Економічна безпека підприємства. Основні функціональні цілі економічної безпеки. Фінансово-економічна безпека підприємства. Зовнішні небезпеки і загрози. Внутрішні небезпеки і загрози. Чинники впливу зовнішнього середовища на економічну безпеку підприємства. Джерела зовнішніх загроз. Внутрішні небезпеки і загрози економічній безпеці бізнесу.

[1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20]

Тема 2. Функціональні складові економічної безпеки підприємства

Економічна безпека підприємства. Основна ціль економічної безпеки підприємства. Головні функціональні цілі економічної безпеки підприємства. Фінансова складова економічної безпеки підприємства. Інтелектуальна та кадрова складова економічної безпеки підприємства. Техніко-технологічна складова економічної безпеки підприємства. Політико-правова складова економічної безпеки підприємства. Інформаційна складова економічної безпеки підприємства. Екологічна складова економічної безпеки підприємства. Силова складова економічної безпеки підприємства. Аналітична оцінка рівня економічної безпеки підприємства.

[1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20]

Тема 3. Система економічної безпеки підприємства: призначення, властивості, функції, структура, розроблення

Призначення, властивості та функції системи економічної безпеки підприємства. Системний підхід. Емпірично-інтуїтивний підхід. Функціональний підхід. Процесний підхід. Ситуаційний підхід. Поняття системи економічної безпеки підприємства. Принципи побудови системи економічної безпеки підприємства. Властивості системи економічної безпеки підприємства. Функція системи економічної безпеки підприємства. Структура системи економічної безпеки підприємства за функціональним підходом. Структура системи економічної безпеки підприємства за об'єктно-суб'єктним підходом. Концепція розроблення системи економічної безпеки підприємства. Детермінанти системи економічної безпеки підприємства. Режими функціонування системи економічної безпеки підприємства. Статус системи економічної безпеки підприємства у системі управління підприємством

[1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20]

Тема 4. Методичні основи оцінки стану економічної безпеки підприємства

Оцінювання економічної безпеки підприємства: зміст та результати процесу. Оцінна система в економічній безпекології мікрорівня: структура та

співвідношення елементів. Основні підходи до оцінювання економічної безпеки підприємства. Суб'єкти використання оцінок економічної безпеки підприємства. Інтегральні показники як спосіб виміру економічної безпеки. Методи прогнозування економічної безпеки. Моделі динамічної оцінки стану економічної безпеки.

[1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20]

Тема 5. Показники-індикатори економічної безпеки підприємства

Сутність техніко-технологічної безпеки підприємства (ТТБП). Показники, які характеризують технічний і технологічний потенціал підприємства. Характеристика загроз техніко-технологічної безпеки підприємства. Внутрішні та зовнішні загрози. Науково-технологічна та інноваційна політика держави як чинник зміцнення техніко-технологічної безпеки підприємства. Етапи підтримки ТТБП.

Інноваційна безпека підприємства, її суть та зв'язок із науково-технічним потенціалом. Ризики інноваційної безпеки підприємства (технологічні, ринкові, проектні). Інноваційна політика підприємства. Вплив інноваційної діяльності на стан економічної безпеки. Інноваційні стратегії для забезпечення економічної безпеки сучасного підприємства.

Фінансова складова як внутрішньовиробнича функціональна складова економічної безпеки підприємства. Свідчення про послаблення фінансової складової. Джерела негативних впливів на фінансову безпеку суб'єктів господарювання. Методи та показники оцінювання фінансової безпеки підприємства. Області фінансової стійкості. Організація фінансової безпеки підприємства: засоби та етапи. Типова послідовність дій щодо забезпечення фінансової складової економічної безпеки.

Сутність кадрової безпеки. Основні питання кадрової безпеки. Складники кадрової безпеки: безпека життєдіяльності, соціально-мотиваційна безпека, професійна безпека, анти конфліктна безпека. Чинники кадрової безпеки. Основні показники кадрової безпеки підприємства. Найпоширеніші види порушень при недотриманні кадрової безпеки. Характеристика загроз кадровій безпеці. Методи виявлення а збереження кадрової безпеки суб'єктів господарювання. Конфіденційна інформація про особу та її захист на підприємстві. Інтелектуальна складова соціально-економічної безпеки підприємства. Методика побудови системи інтелектуальної безпеки та її етапи. Система показників інтелектуальної безпеки. Система освіти та її роль у формування кадрової та інтелектуальної безпеки підприємства.

Сутність ринкової складової економічної безпеки підприємства. Діагностування ринкової безпеки підприємства: аналіз та оцінка конкурентного середовища підприємства, рівня його конкурентоспроможності та конкурентоспроможності продукції (послуг). Загрози ринкової безпеки підприємства та чинники які їх посилюють. Аналіз конкурентного середовища та його послідовність. Методи і прийоми діагностики конкурентоспроможності підприємства. Роль служби маркетингу у формуванні ринкової безпеки підприємства. Показники безпеки підприємства на ринку та їх інтерпретація.

Коефіцієнт ринкової віддачі активів. Конкурентоспроможність продукції (послуг). Частка фірми на ринку. Коефіцієнт інноваційних витрат. Ритмічність збуту. Коефіцієнт ефективності рекламної політики підприємства. Формування конкурентної політики підприємства.

[1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20]

Тема 6. Служба безпеки підприємства

Завдання та функції служби економічної безпеки підприємства. Процедура створення і ліквідації служби безпеки підприємства. Служба безпеки підприємства: структура, особливості управління її діяльністю та забезпечення працівниками. Управління безпекою підприємства. Процес управління. Особливості підбору персоналу для роботи у службі безпеки. Структура служби безпеки фірм - представників малого і середнього бізнесу. Структура служби безпеки великих підприємств і корпорацій. Контррозвідувальний підрозділ. Штабний підрозділ. Завдання служби безпеки щодо гарантування режиму і охорони. Діяльність служби безпеки з організації контрольно-пропускового режиму на підприємстві. Діяльність служби безпеки із гарантування внутрішньооб'єктного режиму та робота з представниками сторонніх організацій. Організація взаємодії з правоохоронними органами щодо гарантування безпеки бізнесу. Гарантування безпеки масових заходів. Охорона комерційних вантажів. Гарантування безпеки керівників. Дії служби безпеки в кризових ситуаціях. Технологічні заходи гарантування безпеки. Гарантування фізичної безпеки. Заходи протидії рекету, замахам, захопленню заручників. Перевірка роботи служби безпеки. Оцінка діяльності служби безпеки.

[1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20]

Тема 7. Поглинання, злиття та рейдерство в системі економічної безпеки підприємства

Соціально-економічні передумови виникнення рейдерства Майнові суперечки і конфлікти в корпоративних підприємствах як джерело рейдерства Учасники корпоративного підприємництва та правовідносини між ними. Майнові інтереси та права учасників корпоративного підприємництва як джерело виникнення суперечок та конфліктів. Корпоративна відповідальність за порушення норм чинного законодавства. Актуальність проблеми корпоративних захоплень та рейдерства в умовах сьогодення. Передумови та періодизація виникнення та закріплення рейдерства в Україні. Причини та першоджерела виникнення рейдерства. Законодавчі протиріччя як фактор нестабільності виробничих відносин. Злиття та поглинання компаній, корпоративне захоплення як основа здійснення рейдерських операцій. Стратегії бізнесу, що використовуються при корпоративному захопленні чи поглинанні компанії. Рейдерство і рейдери: економічний, політичний і правовий аспекти вивчення проблеми. Поняття та ознаки рейдерства в сучасному економічному просторі. Основні погляди і трактування даного поняття. Види рейдерів. Основні схеми та учасники здійснення рейдерських операцій. Типові приклади здійснення рейдерських операцій в Україні. Способи здійснення рейдерства та формування

стратегії захисту. Характерні ознаки рейдерської атаки. Етапи здійснення рейдерських операцій. Основні форми і способи здійснення рейдерства Протидія рейдерам. Основні способи організації економічної і майнової безпеки бізнесу. Попередження здійснення захоплення та поглинання компанії рейдерами. Організаційно-економічні заходи щодо попередження рейдерства. Захист підприємств від рейдерських операцій. Стратегічні заходи захисту від рейдерства. Тактичні заходи захисту від рейдерства.
[1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20]

Тема 8. Економічна розвідка (економічне шпигунство).

Економічна розвідка як фактор у конкурентній боротьбі. Організація та ефективність економічної розвідки. Методи шпигунства (методи збирання інформації). Легальні методи збирання інформації. Напівлегальні методи збору інформації. Нелегальні методи збору інформації Канали витікання інформації. Дані про ділових партнерів та конкурентів. Технічні засоби збирання інформації. Технічні засоби і збирання розвідувальних даних. Аудіо- і радіотехніка в розвідувальній роботі. Відеотехніка в розвідці. Комп'ютерна розвідка.
[1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20]

3 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лк	лаб	сем. (пр.)	СРС	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економічної безпеки підприємства							
1	Лекція 1	Теоретичні основи економічної безпеки підприємства	2				
	Практичне заняття 1	Теоретичні основи економічної безпеки підприємства			2		3.75
	Самостійна робота 1	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі				8	2,5
2	Лекція 2	Функціональні складові економічної безпеки підприємства	2				
	Практичне заняття 2	Функціональні складові економічної безпеки підприємства			2		3.75
	Самостійна робота 2	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі				8	2,5
3	Лекція 3	Система економічної безпеки підприємства: призначення, властивості, функції, структура, розроблення	2				
	Практичне заняття 3	Система економічної безпеки підприємства: призначення, властивості, функції, структура, розроблення			2		3.75
	Самостійна робота 3	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі				8	2,5
4	Лекція 4	Методичні основи оцінки стану економічної безпеки підприємства	2				
	Практичне заняття 4	Методичні основи оцінки стану економічної безпеки підприємства			2		3.75
	Самостійна робота 4	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі				8	2,5
5-6	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК 1				12	
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 1 - 60 год.			8		8	44	35
Змістовий модуль 2. Формування та функціонування системи економічної безпеки підприємства.							
7	Лекція 5	Показники-індикатори економічної безпеки підприємства	2				
	Практичне заняття 5	Показники-індикатори економічної безпеки підприємства			2		3.75
	Самостійна робота 5	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі				8	2,5
8	Лекція 6	Служба безпеки підприємства	2				

	Практичне заняття 6	Служба безпеки підприємства			2		3.75
	Самостійна робота 8	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі				8	2,5
9	Лекція 7	Поглинання, злиття та рейдерство в системі економічної безпеки підприємства	2				
	Практичне заняття 7	Поглинання, злиття та рейдерство в системі економічної безпеки підприємства			2		3.75
	Самостійна робота 9	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі				8	2,5
10	Лекція 8	Економічна розвідка (економічне шпигунство)	2				
	Практичне заняття 8	Економічна розвідка (економічне шпигунство)			2		3.75
	Самостійна робота 8	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі				8	2,5
11-12	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК 1				12	
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 2 – 60 год.			8		8	44	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни - 120 год.							100

5 ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №1

1. Поняття «безпека». Феномен поняття «безпека».
2. Виникнення поняття «економічна безпека» в США та Європі.
3. Важливі етапи історії розвитку категорії «економічна безпека».
4. Ієрархічні рівні економічної безпеки.
5. Економічна безпека підприємства. Основні функціональні цілі економічної безпеки.
6. Зовнішні небезпеки і загрози.
7. Внутрішні небезпеки і загрози.
8. Чинники впливу зовнішнього середовища на економічну безпеку підприємства.
9. Джерела зовнішніх загроз.
10. Внутрішні небезпеки і загрози економічній безпеці бізнесу
11. Економічна безпека підприємства. Основна ціль економічної безпеки підприємства.
12. Головні функціональні цілі економічної безпеки підприємства.
13. Фінансова складова економічної безпеки підприємства.
14. Інтелектуальна та кадрова складова економічної безпеки підприємства.
15. Техніко-технологічна складова економічної безпеки підприємства.
16. Політико-правова складова економічної безпеки підприємства.
17. Інформаційна складова економічної безпеки підприємства.
18. Екологічна складова економічної безпеки підприємства.
19. Силова складова економічної безпеки підприємства.
20. Аналітична оцінка рівня економічної безпеки підприємства.
21. Призначення, властивості та функції системи економічної безпеки підприємства.
22. Поняття системи економічної безпеки підприємства.
23. Принципи побудови системи економічної безпеки підприємства.
24. Властивості системи економічної безпеки підприємства.
25. Функція системи економічної безпеки підприємства.
26. Структура системи економічної безпеки підприємства за функціональним підходом.
27. Структура системи економічної безпеки підприємства за об'єктно-суб'єктним підходом.
28. Концепція розроблення системи економічної безпеки підприємства.
29. Детермінанти системи економічної безпеки підприємства.
30. Режими функціонування системи економічної безпеки підприємства.
31. Статус системи економічної безпеки підприємства у системі управління підприємством

32. Оцінювання економічної безпеки підприємства: зміст та результати процесу.
33. Оцінна система в економічній безпекології мікрорівня: структура та співвідношення елементів.
34. Основні підходи до оцінювання економічної безпеки підприємства.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №2

1. Суб'єкти використання оцінок економічної безпеки підприємства
2. Інтегральні показники як спосіб виміру економічної безпеки.
3. Методи прогнозування економічної безпеки.
4. Моделі динамічної оцінки стану економічної безпеки.
5. Сутність техніко-технологічної безпеки підприємства (ТТБП).
6. Показники, які характеризують технічний і технологічний потенціал підприємства.
7. Характеристика загроз техніко-технологічної безпеки підприємства. Внутрішні та зовнішні загрози.
8. Науково-технологічна та інноваційна політика держави як чинник зміцнення техніко-технологічної безпеки підприємства.
9. Етапи підтримки ТТБП.
10. Інноваційна безпека підприємства, її суть та зв'язок із науково-технічним потенціалом.
11. Ризики інноваційної безпеки підприємства (технологічні, ринкові, проектні).
12. Інноваційна політика підприємства.
13. Вплив інноваційної діяльності на стан економічної безпеки.
14. Інноваційні стратегії для забезпечення економічної безпеки сучасного підприємства.
15. Фінансова складова як внутрішньовиробнича функціональна складова економічної безпеки підприємства.
16. Свідчення про послаблення фінансової складової.
17. Джерела негативних впливів на фінансову безпеку суб'єктів господарювання.
18. Методи та показники оцінювання фінансової безпеки підприємства.
19. Области фінансової стійкості.
20. Організація фінансової безпеки підприємства: засоби та етапи.
21. Типова послідовність дій щодо забезпечення фінансової складової економічної безпеки.
22. Сутність кадрової безпеки. Основні питання кадрової безпеки.
23. Складники кадрової безпеки: безпека життєдіяльності, соціально-мотиваційна безпека, професійна безпека, анти конфліктна безпека.

24. Чинники кадрової безпеки.
25. Основні показники кадрової безпеки підприємства.
26. Найпоширеніші види порушень при недотриманні кадрової безпеки.
27. Характеристика загроз кадровій безпеці.
28. Методи виявлення а збереження кадрової безпеки суб'єктів господарювання.
29. Конфіденційна інформація про особу та її захист на підприємстві.
30. Інтелектуальна складова соціально-економічної безпеки підприємства.
31. Методика побудови системи інтелектуальної безпеки та її етапи.
32. Система показників інтелектуальної безпеки.
33. Система освіти та її роль у формування кадрової та інтелектуальної безпеки підприємства.
34. Сутність ринкової складової економічної безпеки підприємства.
35. Діагностування ринкової безпеки підприємства: аналіз та оцінка конкурентного середовища підприємства, рівня його конкурентоспроможності та конкурентоспроможності продукції (послуг).
36. Загрози ринкової безпеки підприємства та чинники які їх посилюють.
37. Аналіз конкурентного середовища та його послідовність.
38. Методи і прийоми діагностики конкурентоспроможності підприємства.
39. Роль служби маркетингу у формуванні ринкової безпеки підприємства.
40. Показники безпеки підприємства на ринку та їх інтерпретація.
41. Коефіцієнт ринкової віддачі активів.
42. Конкурентоспроможність продукції (послуг).
43. Частка фірми на ринку.
44. Коефіцієнт інноваційних витрат.
45. Ритмічність збуту.
46. Коефіцієнт ефективності рекламної політики підприємства.
47. Формування конкурентної політики підприємства.
48. Завдання та функції служби економічної безпеки підприємства.
49. Процедура створення і ліквідації служби безпеки підприємства.
50. Служба безпеки підприємства: структура, особливості управління її діяльністю та забезпечення працівниками.
51. Управління безпекою підприємства. Процес управління.
52. Особливості підбору персоналу для роботи у службі безпеки.
53. Структура служби безпеки фірм - представників малого і середнього бізнесу.
54. Структура служби безпеки великих підприємств і корпорацій.
55. Контррозвідувальний підрозділ.
56. Штабний підрозділ.

57. Завдання служби безпеки щодо гарантування режиму і охорони.
58. Діяльність служби безпеки з організації контрольно-пропускного режиму на підприємстві.
59. Діяльність служби безпеки із гарантування внутрішньооб'єктного режиму та робота з представниками сторонніх організацій.
60. Організація взаємодії з правоохоронними органами щодо гарантування безпеки бізнесу.
61. Гарантування безпеки масових заходів. Гарантування безпеки керівників.
62. Охорона комерційних вантажів.
63. Дії служби безпеки в кризових ситуаціях.
64. Технологічні заходи гарантування безпеки. Гарантування фізичної безпеки. 3
65. Заходи протидії рекету, замахам, захопленню заручників.
66. Перевірка роботи служби безпеки.
67. Оцінка діяльності служби безпеки.
68. Соціально-економічні передумови виникнення рейдерства.
69. Майнові суперечки і конфлікти в корпоративних підприємствах як джерело рейдерства
70. Учасники корпоративного підприємництва та правовідносини між ними.
71. Майнові інтереси та права учасників корпоративного підприємництва як джерело виникнення суперечок та конфліктів.
72. Корпоративна відповідальність за порушення норм чинного законодавства.
73. Актуальність проблеми корпоративних захоплень та рейдерства в умовах сьогодення.
74. Передумови та періодизація виникнення та закріплення рейдерства в Україні.
75. Причини та першоджерела виникнення рейдерства.
76. Законодавчі протиріччя як фактор нестабільності виробничих відносин.
77. Злиття та поглинання компаній, корпоративне захоплення як основа здійснення рейдерських операцій.
78. Стратегії бізнесу, що використовуються при корпоративному захопленні чи поглинанні компанії.
79. Рейдерство і рейдери: економічний, політичний і правовий аспекти вивчення проблеми.
80. Поняття та ознаки рейдерства в сучасному економічному просторі. Основні погляди і трактування даного поняття.
81. Види рейдерів. Основні схеми та учасники здійснення рейдерських операцій.
82. Типові приклади здійснення рейдерських операцій в Україні.
83. Способи здійснення рейдерства та формування стратегії захисту.
84. Характерні ознаки рейдерської атаки.

85. Етапи здійснення рейдерських операцій.
86. Основні форми і способи здійснення рейдерства
87. Протидія рейдерам. Основні способи організації економічної і майнової безпеки бізнесу.
88. Попередження здійснення захоплення та поглинання компанії рейдерами.
89. Організаційно-економічні заходи щодо попередження рейдерства.
90. Захист підприємств від рейдерських операцій.
91. Стратегічні заходи захисту від рейдерства.
92. Тактичні заходи захисту від рейдерства.
93. Економічна розвідка як фактор у конкурентній боротьбі.
94. Організація та ефективність економічної розвідки.
95. Методи шпигунства (методи збирання інформації).
96. Легальні методи збирання інформації. Напівлегальні методи збору інформації.
97. Нелегальні методи збору інформації
98. Канали витікання інформації.
99. Дані про ділових партнерів та конкурентів.
100. Технічні засоби збирання інформації.
101. Технічні засоби і збирання розвідувальних даних.
102. Аудіо- і радіотехніка в розвідувальній роботі.
103. Відеотехніка в розвідці. Комп'ютерна розвідка.

6 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Конституція України: [Текст]: офіц. текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січ. 2006 р.]. – К.: Мін-во Юстиції України, 2006. – 124 с. – ISBN 966-7630-14-5.
2. Захаров О.І. Організація та управління економічною безпекою суб'єктів господарської діяльності : навч. посібник / О.І. Захаров, П.Я. Пригунов. К.: КНТ, 2008. – 257 с.
3. Економічна безпека: навч. посіб. / [за ред.. З.С. Варналія]. К. : Знання, 2009. – 647с.
4. Економічна безпека. Підручник / авт.кол.; за ред. д.е.н., О.І. Барановського, д.е.н., О.Б. Жихор. – К.: УБС НБУ, 2014. – 516 с.
5. Економічна безпека підприємств, організацій та установ : навч. посібник [для студ. вищих навч. закладів] / [В.Л. Ортинський, І.С. Керницький, З.Б. Живко та ін.]. К. : Правова єдність, 2009. – 544 с.
6. Іванюта Т.М. Економічна безпека підприємства : навч. посіб. /Т.М. Іванюта, А.О. Заїчковський. К. : ЦУЛ, 2009. – 257 с.
7. Економічна безпека підприємства : методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / [уклад. І. В. Ящишина]. – Кам'янець-Подільський : МЕДОБОРИ-2006, 2016. – 86 с.
8. Закон України "Про основи національної безпеки України" [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.
9. Кавун С.В. Економічна та інформаційна безпека підприємств у системі консолідованої інформації : навч. посіб. / С. В. Кавун, А. А. Пилипенко, Д. О. Ріпка; Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : ХНЕУ, 2013. – 364 с.
10. Камлик М.І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект : навч. посібник / М.І. Камлик. К. : Атака, 2005. – 432 с.
11. Козаченко А. В. Экономическая безопасность предприятия: сущность и механизм обеспечения : монографія / А. В. Козаченко, В. П. Пономарев, А. Н. Ляшенко. – К. : ЛБРА, 2003. – 280 с.
12. Підприємництво: інвестиційне забезпечення та економічна безпека : Монографія. / Г.І. Грицаєнко, І.М. Грицаєнко, Г.П. Педченко, Ю.О. Прус, Т.І. Яворська. Мелітополь : Люкс, 2021. – 271 с.

Допоміжна

13. Прус Ю.О. Безпека використання сільськогосподарських угідь: виклики часу / Ю.О. Прус // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Наука і освіта в інтелектуально-інноваційному розвитку суспільства» – Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2019. – С. 157-159.
14. Прус Ю.О. Загрози економічній безпеці використання земельних ресурсів аграрних підприємств/ Ю.О. Прус, О.М. Петрига // Соціально-економічні проблеми розвитку бізнесу та місцевого самоврядування»: зб. матер. II міжнар. конференц. – Мелітополь: ТДАТУ, 2019 – С. 27-30.
15. Прус Ю.О. Фактори економічної безпеки аграрних підприємств / Ю.О. Прус, О.М.

Петрига // Сучасні наукові дослідження на шляху до євроінтеграції: матеріали міжнародного науково-практичного форуму (21-22 червня 2019 р.) Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного; за загальною редакцією д.т.н. професора Надикто В.Т. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. – Частина 2. – С. 211-214.

16. Прус Ю.О. Продовольча безпека та зрошення /Ю.О. Прус // Матеріали ІХ науково-практичної конференції «Меліорація та водовикористання». Професійна підготовка кадрів – запорука збереження зрошуваного землеробства / Басейнова рада річок Приазов'я. Укладачі: С.І. Мовчан, О.О. Дереза, С.О. Ісаченко. – Мелітополь: ФОП Ландар С.М., 2019 р. – С.19-21.

17. Прус Ю.О. Роль економічних інструментів й управління в зрошенні та водній безпеці // Ю.О. Прус, С.І. Мовчан // Матеріали ХІ-ої науково-практичної конференції «Меліорація та водовикористання. Технології та еколого-економічні рішення в сучасних умовах господарювання» / Укладачі: С.І. Мовчан (відповідальний за випуск), В.Л. Іконніков, С.О. Ісаченко. – Дніпрорудненський індустріальний коледж, Дніпрорудне: ФОП Ландар С.М., 2020 р. – С. 47-52.

18. Сталий розвиток місцевих громад в умовах децентралізації: монографія / Г.В. Ортіна, О.Г. Сокіл, Ю.О. Прус, І.В. Застрожнікова, Л.М. Єфіменко. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. – 171 с.

19. Trusova, N.V., Hryvkivska, O.V., Yavorska, T.I., Prystemskyi, O.S., Kepko, V.N., Prus, Y.O. Innovative development and competitiveness of agribusiness subjects in the system of ensuring of economic security of the regions of Ukraine // Rivista di Studi sulla Sostenibilita, 2020, 2020(2), pp. 141–156.

20. Vinichenko, I.I., Honcharenko, O.V., Khalatur, S.M., Sitkovska, A.O., Prus, Y.O., Korchahina, V.H. Innovation-investment platform of complex ensuring the economic security of enterprises of agrarian industry// Rivista di Studi sulla Sostenibilita, 2020, 2020(2), pp. 63–79.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. освітній портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет кафедри економіки і бізнесу.
4. Сайт кафедри економіки і бізнесу <http://feb.tsatu.edu.ua/faculty/department-of-business/>
5. Internet.